

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Банкам України

Незалежній асоціації банків
України

Асоціації українських банків

Роз'яснення щодо складання річної фінансової звітності за 2020 рік

Банки відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” відносяться до підприємств, що становлять суспільний інтерес та складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ).

Банки складають та подають фінансову звітність відповідно до Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 24 жовтня 2011 року № 373 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 10 листопада 2011 року за № 1288/20026 (зі змінами) (далі – Інструкція № 373).

Особливістю розкриття інформації у фінансовій звітності за 2020 рік є визначення впливу поширення коронавірусної хвороби COVID-19, карантину та обмежувальних заходів, спрямованих на стримування її поширення (далі – COVID-19), а також здійснення аналізу невизначеності щодо сценарію розгортання подій і строків подолання пандемії і прогнозування майбутнього та застосування професійного судження та оціночних припущень.

Це має бути подано як опис факту COVID-19 та опис ситуації щодо запроваджених обмежувальних заходів, впливу на економіку в цілому та на банк зокрема. Банки здійснюють оцінки на основі найкращої доступної інформації про минулі події, поточні умови та прогнози економічних умов. Оцінюючи

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лукашевич Богдан Володимирович
Сертифікат 3122842E6867E65404000000AC01000029210000
Дійсний до: 16.12.2021 14:27:21

Національний банк України

P/60-0005/78520
від 23.12.2020 13:07

умови прогнозування, слід враховувати як наслідки COVID-19, так і суттєві заходи державної підтримки, які вживаються.

Банки надають пояснення про суттєві зміни облікової політики, а також подій та операцій, які будуть важливі для розуміння змін фінансового стану та фінансових результатів з дати останньої фінансової звітності, в тому числі у зв'язку з поширенням COVID-19, щоб забезпечити користувачів фінансової звітності достовірною та неупередженою інформацією.

У річній фінансовій звітності за 2020 рік необхідно приділити особливу увагу розкриттю інформації в умовах COVID-19, зокрема про:

- безперервну діяльність;
- фінансові інструменти;
- оцінку знецінення активів;
- допомогу уряду;
- податки;
- зобов'язання за страховими договорами;
- оренду;
- страхові відшкодування;
- обтяжливі умови договорів;
- оцінку справедливої вартості;
- визнання доходу;
- події після звітного періоду;
- інші вимоги щодо розкриття у фінансовій звітності;
- інші облікові оцінки.

Одним із ключових питань, яке мають проаналізувати банки, є застосовність припущення про безперервність діяльності.

Відповідно до пунктів 25, 26 МСБО 1 “Подання фінансової звітності” під час складання фінансової звітності суб’єкт господарювання має оцінювати здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі, тобто управлінський персонал враховує всю наявну інформацію щодо майбутнього – щонайменше протягом наступних 12 місяців від дати звітності, але не обмежуючись цим періодом. Якщо під час оцінювання управлінський персонал знає про суттєві невизначеності, пов’язані з подіями чи умовами, які можуть спричинити значний сумнів щодо здатності суб’єкта господарювання продовжувати діяльність на безперервній основі, суб’єкт господарювання має розкривати інформацію про такі невизначеності. Якщо суб’єкт господарювання не складає фінансову звітність на основі припущення безперервності, він має розкрити інформацію про цей факт та зазначити основи складання фінансової звітності разом з причинами, через які діяльність суб’єкта господарювання не розглядається як безперервна.

Банки мають розкрити інформацію про судження управлінського персоналу, що суттєво впливають на визнання та величину активів, зобов'язань, доходів, витрат, капіталу у фінансовій звітності. Крім того, розкрити

припущення щодо майбутнього, а також інші джерела невизначеності, пов'язані з розрахунковими оцінками на звітну дату, що несуть значні ризики суттєвих коригувань балансової вартості активів та зобов'язань у наступному звітному році. У такому разі банки мають розкрити інформацію про характер та балансову вартість конкретного активу чи зобов'язання (або класу активів чи зобов'язань).

27 березня Рада МСБО оприлюднила роз'яснення "МСФЗ 9 та COVID-19" щодо обліку очікуваних кредитних збитків із застосуванням МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" з огляду на поточну невизначеність, що виникає внаслідок COVID-19. Банки зобов'язані розкривати у фінансовій звітності інформацію про характер і ступінь ризиків, пов'язаних із фінансовими інструментами, і те, як вони управляють цими ризиками.

У травні було опубліковано зміни до МСФЗ 16 "Оренда", що стосуються поступок в оренді, пов'язаних з Covid-19, що мають застосовуватися до звітних періодів, які починаються з або після 01.06.2020. Орендарям дозволено застосовувати практичний прийом і не оцінювати чи є орендні поступки, пов'язані з COVID-19, модифікацією.

Отже, встановлено вимогу до орендаря, що застосовує практичний прийом до деяких або до всіх діючих контрактів розкрити цей факт, а також суму, визнану у прибутку або збитку, щоб відобразити зміни в орендних платежах, що виникають у зв'язку з орендними поступками, до яких застосовується практичний прийом.

Вплив грошових потоків та інша пов'язана інформація, наприклад, щодо характеру орендних поступок будуть релевантними, незалежно від того, чи застосовує орендар практичний прийом, відповідно до пунктів 51 та 59 МСФЗ 16 орендар має розкривати таку інформацію, якщо вона є суттєвою.

Банки мають розкривати інформацію про події після звітного періоду. Події після звітного періоду – це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються з кінця звітного періоду до дати затвердження фінансової звітності до випуску. МСБО 10 "Події після звітного періоду" визначає два типи подій: а) події, які свідчать про умови, що мали місце на кінець звітного періоду (події, які вимагають коригування після звітного періоду); та б) події, які свідчать про умови, що виникли після звітного періоду (події, які не вимагають коригування після звітного періоду). Якщо управлінський персонал приходить висновку, що подія є некоригуючою, але вплив її є суттєвим, то банк має розкрити характер цієї події та оцінити її вплив. Якщо оцінку здійснити неможливо, тоді банк також має розкрити цей факт.

Банки мають розкривати у фінансовій звітності додаткову інформацію для пояснення впливу COVID-19, що можуть зумовлювати створення забезпечень та виникнення умовних активів/зобов'язань, а також зменшення корисності активів.

Для розкриття інформації у фінансовій звітності надаємо також загальний огляд змін до діючих МСФЗ та прийняття нових стандартів, які набрали чинності в 2020 році та пізніше:

№	Назва	Дата набрання чинності
1	Поправки до посилань на “Концептуальну основа фінансової звітності”	01 січня 2020 рік
2	Поправки до МСБО 1 та МСБО 8 – “Визначення суттєвості”	01 січня 2020 рік
3	Поправки до МСФЗ 3 “Об’єднання бізнесу”	01 січня 2020 рік
4	Поправки до МСФЗ 9, МСБО 3 та МСФЗ 7 “Реформа базової процентної ставки” – 1 етап	01 січня 2020 рік
5	МСФЗ 16 “Поступки в оренді, пов’язані з Covid-19”	01 червня 2020 рік
6	Поправки до МСФЗ 9, МСБО 39 та МСФЗ 7 “Реформа базової процентної ставки” – 2 етап	2021 рік
7	Поправки до МСБО 37 “Обтяжливі договори – витрати на виконання договору”	2022 рік
8	Поправки до МСБО 16 “Основні засоби: надходження від продажу виробів, вироблених до часу, коли актив став доступним для використання”	2022 рік
9	“Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2018-2020”	2022 рік
10	Посилання на Концептуальну основу (поправки до МСФЗ 3)	2022 рік
11	МСФЗ 17 “Договори страхування”	2023 рік
12	Поправки до МСБО 1 “Класифікація зобов’язань на короткострокові та довгострокові”	2023 рік

Рада з МСБО завершила програму реформи базової процентної ставки та опублікувала в серпні 2020 року підсумковий документ “Реформа базової процентної ставки - фаза 2”, що включає зміни та доповнення до МСФО 9, МСБО 39, МСФО 7, МСФО 4, МСФО 16. Зміни стосуються модифікації фінансових активів, фінансових зобов’язань, орендних зобов’язань, специфічних вимог до обліку хеджування та вимог до розкриття інформації у звітності щодо модифікацій та обліку хеджування.

Зокрема, Рада МСБО пропонує практичні спрощення щодо обліку модифікацій, які є прямим наслідком реформи IBOR. Облік таких модифікацій має здійснюватися шляхом перегляду ефективної процентної ставки без припинення визнання чи коригування балансової вартості фінансового інструменту.

Щодо обліку хеджування, то не потрібно буде припиняти такий облік виключно через реформу IBOR. Відносини хеджування мають бути скориговані та відповідати всім критеріям обліку хеджування, включаючи вимоги щодо ефективності.

З метою надання можливості користувачам зрозуміти характер та розмір ризиків, пов'язаних із реформою IBOR, суб'єкт господарювання повинен буде розкривати інформацію про управління такими ризиками, та як відбуватиметься перехід від ставки IBOR до альтернативних ставок, кількісну інформацію щодо непохідних фінансових активів та зобов'язань, які не перейшли на альтернативну ставку з розбивкою за кожною суттєвою ставкою IBOR, а також в якому обсязі реформа IBOR вплинула на зміни у стратегії з управління ризиками, опис таких змін та процесу управління ними.

Маємо зазначити, що відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” банки, як підприємства, що становлять суспільний інтерес складають і подають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність, на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі. Першим звітним періодом є 2020 рік. На сьогодні проходить процес узгодження Таксономії 2020 та підготовка щодо завантаження її до програмного комплексу. Також планується проведення Керівного комітету з управління Системою фінансової звітності з питань прийняття рішень щодо подання та строків подання звітності в електронному форматі XBRL, після проведення якого буде надано відповідні роз'яснення про подання фінансової звітності в електронному форматі XBRL.

Згідно з Регламентом роботи системи електронних платежів Національного банку України та порядком роботи банківської системи України в період завершення звітного року, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 16 грудня 2020 № 159, банки складають Баланс за 31 грудня 2020 року із залишками коштів на рахунках класів 6 та 7, і подають у файлі 01X “Дані про залишки на рахунках”. Файл 01X “Дані про залишки на рахунках” із згорнутими залишками коштів на рахунках 6 та 7 класів за 31 грудня 2020 року до Національного банку України банки не подають, проте для забезпечення формування показників фінансової звітності даний процес банки здійснюють самостійно.

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Канцурова Євгенія

050-914-49-34